ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 122, Kasım 2021, s. 93-110

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.52896>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
11.10.2021

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.11.2021

Doç. Dr. Bahar GÜDEK

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi ABD.
bahar_gudek@yahoo.com

Hande YILMAZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
handeyilmazofficial@hotmail.com

YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE ETKİSİ¹

Öz

Bu araştırmanın amacı, yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları üzerine etkilerini incelemektir. Bunun yanında araştırmada müziğin teorik konuları için yaratıcı drama yöntemiyle hazırlanmış uygun eğitim etkinlikleri geliştirerek, öğrencilerin bu konulara karşı olan isteksizliklerini ortadan kaldırmak, müzik teorisine ilişkin bilgilerin öğrenilmesini kolaylaştırmak, öğrenmeyi eğlenceli ve kalıcı hale getirmek ve öğrencinin isteyerek öğrenmesini sağlamak da amaçlanmıştır. Bu çalışmada; belirlenen amaçla, Milli Eğitim Bakanlığının 2018-2019 Eğitim Öğretim yılı Müzik Dersi Öğretim Programında bulunan ve İlkokul 4. sınıf müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ait teorik bilgilerin öğretiminde yaratıcı drama yöntemi uygulanmıştır. Çalışma, deneysel yöntemle yürütülmüştür. Çalışma grubunu, Samsun Mimar Sinan İlkokulundaki 40 öğrenci deney grubu, 40 öğrenci kontrol grubu olmak üzere 80 öğrenci oluşturmaktadır. Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ait konular; kontrol grubunda geleneksel (klasik) öğretim yöntemiyle sınıf öğretmeni tarafından

¹ Bu makale, yüksek lisans tezi verilerinin bir bölümü kullanılarak üretilmiştir.

işlenirken, deney grubunda ise yaratıcı drama yöntemi kullanılarak araştırmacı tarafından işlenmiştir. Her iki gruba da drama yöntemiyle öğretim sonrası müzik dersi tutum ölçeği uygulanmıştır. Ölçekten elde edilen sonuçlarla, yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları üzerine etkisi araştırılmıştır. Sonuç olarak, yaratıcı drama yönteminin tutumları üzerinde olumlu etkisi olduğu ve cinsiyete göre anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Müzik Öğretimi, Yaratıcı Drama, Müzik Dersi Tutum, Müzik Etkinlikleri

THE EFFECT OF CREATIVE DRAMA METHOD ON STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS THE MUSIC LESSON

Abstract

The purpose of this research is to examine the effects of creative drama method on students' attitudes towards music lessons. In addition, it was aimed to eliminate the reluctance of the students towards these subjects by developing appropriate educational activities prepared with the creative drama method for the theoretical subjects of music, to facilitate the learning of information about music theory, to make learning fun and permanent, and to enable the student to learn willingly. In this study; For the determined purpose, the creative drama method was applied in the teaching of the theoretical information about the musical perception and information learning field of the 4th grade of Primary School in the 2018-2019 Academic Year Music Lesson Curriculum of the Ministry of National Education. The study was carried out with the experimental method. The study group consists of 80 students, 40 students in the experimental group and 40 students in the control group in Samsun Mimarşinan Primary School. While the subjects related to musical perception and knowledge learning area were handled by the classroom teacher with the traditional (classical) teaching method in the control group, in the experimental group, by using the creative drama method, by the researcher. The post-teaching music lesson attitude scale was applied to both groups with the drama method. With the results obtained from the scale, the effect of creative drama method on students' attitudes towards music lesson was investigated. As a result, it was found that the creative drama method had a positive effect on their attitudes and there was no significant difference according to gender.

Keywords: Music Teaching, Creative Drama, Music Lesson Attitude, Music Activities.

GİRİŞ

Müzik duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 2005, s. 10). Müzik eğitimi ise, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir (Uçan, 2005).

Müzik eğitimi üzerinden birey, müziksel çevresi ile iletişim halinde yer alırken daha bilinçli, daha verimli davranışlar gerçekleştireceğinden kendi yaşantısı üzerinden müziksel davranışlar kazanmaktadır. “Müziksel davranışlar müzik ortaya çıkarabilmek (besteleme,

doğaçlama vb.), müziğe dair düşünce oluşturmak, müziği idrak edebilmek, müziksel performans, müziksel okuma ve yazma ve dinleme (işitme) davranışlarıdır” (Boyle ve Radocy, 2012, s. 13).

Müzik, öğrencilerin akademik anlamdaki gelişimlerine katkı sağlayan bir alandır. Bu konuda bir çok araştırma yapılmış ve bu araştırmalarda müziğin beyni çok yönlü çalıştırmasının bireyin çok yönlü düşünebilmesine olanak sağladığı açıklanmıştır. Müzik ile uğraşmak kişiyi toplum içinde, iletişim, işbirliği, grup koordinasyonu ve sosyal bütünlük gibi evrimsel fonksiyonları içerir. Aynı zamanda beyinde, algılama, duygu, öğrenme, öğretme ve hafıza gibi bütün zihinsel fonksiyonlarını faaliyete geçiren çok yönlü bir iştir (Yazıcı, 2017, s. 90). Görüldüğü üzere müziğin bireye birçok açıdan etkisi vardır, bireyi hayata hazırlar. Eğitimin amacı da bireyi yaşama hazırlamak olduğuna göre eğitim ve öğretimde kullanılan yöntem ve tekniklerin bu amaca uygun olması gerekir. Bu amaçla farklı öğretim yöntem ve teknikleri geliştirilmek eğitim alanında dinamik bir süreçtir. Düz anlatım yönteminde mümkün olduğunca uzaklaşıp konuya uygun bir ya da birden fazla öğretim yöntemleri kullanılarak öğreten öğretimden öğrenen merkezli öğretime doğru gidilmektedir (Özsoy, 2003).

Milli Eğitim Bakanlığının 2017 yılında yayınladığı Müzik Dersi Öğretim Programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlar arasında: “Müzik dersinin, zevkli ve eğlenceli bir şekilde işlenerek öğrencilerin kazanımlara ulaşabilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.” (MEB, 2017) maddesi yer almaktadır. Bu da müzik dersinin farklı yöntemlerle işlenmesinin gerekli olduğunu göstermektedir.

Diğer derslerin öğretiminde olduğu gibi müzik dersinin öğretiminde de bir çok yöntem vardır. Çevik (2007), yaptığı araştırmada bu yöntemlerin en sık kullanılanlarından bahsetmiştir. Müzik öğretiminde kullanılan aktif öğrenme yaklaşım ve yöntemleri Kodaly, Dalcroze, Suzuki, Orff, işbirlikli öğrenme yöntemleridir. Bu öğrenme metotlarının ortak ve farklı özellikleri bulunmakla beraber, önemli olan öğretmenin bu öğrenme metotlarından hangisini kendi sınıfına uygun olabileceğini seçebilmesidir (Çevik, 2007).

Günümüz eğitim anlayışı öğrencinin bilgi düzeyinin değerlendirilmesinden ziyade, bilginin birey için anlamlı ve yaşantısal hâle getirilmesi esasına dayanmaktadır. Bu eğitim aracılığıyla öğrencinin hayal gücünün geliştirilmesi ve öğrencinin hayal gücü ile yaklaştığı güzel nesneye dair hissettiği duyguları öz güvenle ifade edebilmesi beklenmektedir. Estetik eğitiminin programa işlenmesinde hedef fikirlerini, beğenilerini sunabilen, eğlenerek ve ilgi alanlarını geliştirerek öğrenen, yüksek motivasyonlu, eleştirel düşünme becerileri gelişmiş, mutlu, estetik değerlere uzak olmayan, estetik hazzın izini süren, estetik bakış edinebilmiş, kendi hayal gücünü ortaya koyabilen, hayatın tek yönlü işleyişini kendi tasarımları ile zenginleştiren bireyler yetiştirmektir (MEB, 2017).

Bu amacı gerçekleştirebilmek için de bireyin yaratıcılığını geliştirmek önemli bir hedeftir. Yaratıcılığı geliştirmenin en iyi ve eğlenceli yollarından biri de yaratıcı dramadır.

Çocuğun bilgiyi en uygun öğrenme tarzının, iş içinde iş aracılığı ile öğrenmek olduğu kabul edilir. Eğitim tarihimiz içinde öğrenme ile ilgili en temel tanım/yaklaşım, yaparak yaşayarak öğrenmedir (Okvuran, 2002). Yaratıcı drama aracılığıyla öğrenme de yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımlarından biridir. Bu açıdan farklı eğitim alanlarında yaratıcı dramaya yer vermenin birçok yararı vardır.

Heathcote göre (1985) yaratıcı drama motive edici, eğitsel bir yöntem, bir tür yaşam pratiği, oyuna dayalı bir grup çalışmasıdır. Drama yönteminin kullanıldığı bir eğitim ortamında öğrencinin aktif olması, yaşantılardan yola çıkarak bir konuyu katılımcılığa dayalı bir şekilde öğrenmesi, farklı duyu organlarının harekete geçmesi, eğlence öğesinin olması, sosyalleşmenin gerçekleşmesi, çok boyutlu düşünebilmenin gerçekleşmesi, yaratıcılığın artması ve öğrenci merkezlilik dramının öğrenme deneyimine sunduğu önemli katkılardır (Sezgin, 2015).

Üstündağ'ın çalışmasına göre (1998) dramaya eğitimde yer vermenin ilk yararı, eğitimin hedeflerinden olan bireyin kendini gerçekleştirmesi için birlikte çalışma ve sorumlulukları paylaşma fırsatını vermesidir. Eğer birey kendini gerçekleştirebilmişse, yaratıcı, dürüst, iletişime açık ve bağımsız olabilir. Bu sayede modern çağın ihtiyacına uygun, kendine güveni artmış, iletişim ve empati becerileri yüksek bireylerden oluşan bir toplum yaratmak mümkün olabilir.

Way, dramayı tanımlarken şu çarpıcı örneği verir: “Kör bir kişi nedir?” sorusuna verilen birinci yanıt, “Kör bir kişi gözleri görmeyen kişidir.” İkinci yanıt ise, “Gözlerinizi kapatın ve bu odanın içinde gözlerinizi sürekli kapalı tutarak yolunuzu bulmaya çalışın.” Birinci yanıt sadece akli tatmin eder ve bilgiyi alırsınız. Ancak ikinci yanıt kişinin doğrudan deneyim yaşamasına, hayal gücünü geliştirmesine, kalbi ve ruhuyla meselelere dokunmasına neden olur. İkinci yanıt her ne kadar ölçülemez, öznel ve kişiden kişiye değişebilen yapıda olsa da, bilgiyi deneyimlemek için en sağlıklı yoldur. Drama bu anlamda kendi gelişimiyle değil, kişiliğin gelişimiyle ilgilenir (Sezgin, 2015).

Dramada öğrenme aktif öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, yaşantılara dayalı öğrenme, somuttan soyuta doğru öğrenme ve canlandırma, oynama yoluyla öğrenme vb. gibi çok boyutludur (Okvuran, 2002). Drama yöntemiyle öğrenme hem çok boyutlu, hem eğlenceli, hem de kalıcıdır. Yaratıcı dramada birey, bir nesneden, olaydan veya durumdan yola çıkarak tüm duyularıyla çalışabileceği öğrenme ortamları içine girmektedir. Yapılan etkinlikler hazır bir bilgiyi almak ve beynine bir sözcükler bütünü olarak kaydetmeye çalışmak yerine beyninde yer edinip işleyebileceği duygulara, devinimlere ve düşüncelere dönüşmektedir. Birey yaratıcı dramının oyunsu süreçlerinde tüm ilgisini ve dikkatini sürece verdiği ve motivasyonu yükseldiği için etkili bir öğrenme ortamı gerçekleşmektedir (Peker, 2015).

Fakat geleneksel eğitim tekniklerinde öğrenenler pasif, öğretene ise aktif durumdadır. Aktif olan öğretici ne kadar etkili olursa olsun pasif durumda olan öğrenenlerin dikkatlerini sürekli sağlayamaz. Öğrenenlerin dikkatleri dağılmaya, öğrenme ortamından uzaklaşmaya başlarlar. Diğer yandan öğrenenler, duygularını yeterince harekete geçiremezler, bilgileri ikinci elden aldıklarından onu yeterince özümseyemezler. Hâlbuki etkili öğrenmenin yolu, bilgileri birinci elden almaktır. Bunun en etkili yöntemi de yaparak ve yaşayarak öğrenmedir (Aytaş, 2010). Eğitim alanında birçok yöntemde ortak fikir; öğrencinin öğrenmeyi sevmesi, bundan keyif alması ve kendi yaparak, yaşayarak, deneyimleyerek öğrenmesidir. Bu unsurlar da dramının içinde yer almaktadır.

Milli eğitim bakanlığının 2017 müzik dersi öğretim programında da dersin eğlenceli hale getirilmesi için yararlanılacak alanlar arasında dramaya, oyuna yer vermiştir. Öğretmen, öğrencilerin etkinliklere aktif olarak katılmasını sağlamak için anlatım, soru-cevap, röportaj, münazara, araştırma-inceleme, oyun, drama, yaparak-yaşayarak öğrenme, üretme, görev paylaşımı, sergileme gibi çeşitli öğretim yöntemlerini kullanmalıdır (MEB, 2017).

Çocukların birçok yönden gelişimini destekleyen yaratıcı dramanın çocukların müzik eğitiminde kullanılabilecek uygun bir yöntem olduğu görülmektedir. Bu bakımdan müzik dersinde kullanılan yaratıcı dramanın çocukların müzik dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkileyecektir. Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi, müzik dersinin amaçlarına ulaşılması bakımından önemlidir. Arslan ve Tenkoğlu (2007) öğrencilerin müziğe ve müzik dersine yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin başında, öğretmenin derste kullandığı yöntem ve yaklaşımlar olduğunu belirtmektedirler.

Tüm bu bilgilerden yola çıkarak denilebilir ki, müzik eğitiminin yaratıcı drama yöntemiyle işlenmesi öğrencilerin bilgiye eğlenerek, yaparak, yaşayarak, oynayarak ulaşmasını, müziği hissederek öğrenmesini, müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirmesini, bilgileri isteyerek ve kalıcı olarak elde etmesini ve aynı zamanda teorik bilgileri hızlı öğrenmesini sağlayacaktır. Müziğin dili ve teorisi gibi soyut konuları somutlaştırarak öğrencilerin bilgiye kolay ulaşmalarını sağlayacaktır. Bu bakımdan araştırmanın amacı, drama yöntemiyle işlenen müzik derslerinin, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları üzerindeki etkilerini belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son- test puanları ne düzeydedir?

2- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum testi son-test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

3- Deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

4- Kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

5- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son- test puanları arasında cinsiyete göre anlamlı fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada deneysel desen kullanılmıştır. “Deneysel modeller, neden-sonuç ilişkilerini belirlemeye çalışmak üzere doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma modelleridir” (Karasar, 2003). Araştırmada, ilkökul 4. sınıf müzik dersi “müziksel algı ve bilgilenme” öğrenme alanındaki konular yaratıcı drama yöntemi kullanılarak öğretilmiştir. Bu amaçla, kontrol grubunda klasik yöntemle müzik dersi işlenirken, deney grubunda ise yaratıcı drama yöntemiyle müzik dersi işlenmiştir. 8 hafta boyunca, haftada 1 ders (40 dk) olmak üzere işlenen dersler sonucunda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersi tutum testi sonuçları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla, gerçek deneme modellerinden ‘ön test - son test kontrol gruplu model’ kullanılmıştır. “Ön test - son test kontrol gruplu modelde yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da deney öncesi ve sonrası ölçmeler yapılır” (Karasar, 2003). Bu bakımdan deneysel desen Tablo 1’deki gibidir.

Tablo 1. Deney ve kontrol gruplu Ön-Test ve Son-Test Deseni

Gruplar	R	Ön-test Puanları	Bağımsız Değişken	Son-test Puanları	T
G ₁	R	T _{1.1.}	X	T _{3.2.}	ablo
G ₂	R	T _{2.1.}		T _{4.2.}	l'de

nenindeki 'G₁' deney grubunu, 'G₂' kontrol grubunu, 'R' (Random) grupların oluşturulmasındaki yansızlık ilkesini, 'X' bağımsız değişken düzeyini, 'T' yapılan ölçümlerde elde edilen puanları temsil etmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, Samsun İli Mimar Sinan İlkokulundaki eğitimlerine devam eden ve yansız atama yolu ile seçilen iki ayrı sınıftaki 20+19'sı kız, 20+21'si erkek toplam 80 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 40'ı deney ve 40'ı kontrol grubunda olmak üzere toplam 80 öğrenci araştırmaya katılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan, öğrencilerin demografik/kişisel bilgiler aşağıda, Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2 . Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Değişken	Deney grubu		Kontrol grubu		Genel	
	f	%	f	%	f	%
Kız	20	50,0	19	47,5	39	48,8
Erkek	20	50,0	21	52,5	41	51,2
Toplam	40	100,0	40	100,0	80	100,0

Çalışmaya katılan deney grubu öğrencilerinin %50,0'si, kontrol grubu öğrencilerinin ise %48,8'i kız öğrencidir. Hem deney ve hem de kontrol grubunda 40'ar öğrenci yer almaktadır.

Araştırma kapsamında, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı 4. sınıf müzik dersinde 40 kişiden oluşan deney grubu öğrencilerine sekiz haftalık bir süre ile Yaratıcı Drama yöntemi temel alınarak hazırlanan eğitim etkinlikleri 1 saat ders süresi içinde drama yöntemiyle hazırlanan öğretim programı dışına çıkılmadan ve kazanımlara uygun olarak uygulanmıştır. Aynı şekilde 40 kişiden oluşan kontrol grubuyla, geleneksel eğitimle müzik dersi kendi öğretmenleri tarafından işlenmiştir, öğretim programı aksatılmadan eğitim-öğretime ara vermeden uygulanmıştır.

Araştırmanın sonunda ise deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek üzere müzik dersi tutum ölçeği uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada ölçülmek istenen, yaratıcı drama yöntemiyle hazırlanmış etkinliklerle, öğrencilerin müzik dersine karşı tutumlarıdır. Bu sebeple araştırmanın amacı doğrultusunda veri toplama aracı olarak tutum ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını ölçmek üzere hazırlanmış Özmenteş in (2006), çalışmasındaki beş dereceli Likert tipi tutum ölçeği olan “Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Müzik Dersi Tutum Ölçeği

Araştırmada, ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını (ilgi, duygu, düşünce vb) belirlemek üzere Özmenteş (2006) tarafından geliştirilen Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. 5’li likert tipinde düzenlenmiş olan Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin maddeleri ‘Kesinlikle katılmıyorum’ (1) ile ‘Kesinlikle katılıyorum’ (5) arasında değerlendirilmektedir. Ölçeğin sekizi olumsuz (ters kodlanmış) ve 12 tanesi olumlu olmak üzere toplam 20 maddesi vardır. Ölçeğin olumsuz yüklü maddeleri (Madde 4, 8, 9, 11, 14, 16, 18 ve 20) analizler öncesi yeniden kodlanmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında, madde yük değerlerinin 0,401 ile 0,679 arasında değiştiği ve madde-ölçek korelasyon katsayılarının ise 0,35 in üstünde olduğu bulunmuştur. Ölçeğin 12 maddelik halinin toplam varyansın %52,226’sını açıkladığı tespit edilmiştir. Toplam puan hesaplandığında, ölçekten alınabilecek puan en düşük 20, en yüksek puan ise 100’dür. Alınan puanın yüksekliği, öğrencinin müzik dersine yönelik olumlu tutumunu, düşük puan ise olumsuz tutumunu göstermektedir. Benzer şekilde, ölçekten alınabilecek puan ortalama puan olarak hesaplandığında ise en düşük 1,00 ve en yüksek 5,00 olabilmektedir (Menteş, 2006). Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin bütünü ile maddeleri arasındaki korelasyon katsayıları 0,340 (Madde 4) ile 0,799 (Madde 18) arasında değişmekte olup ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı (Cronbach s Alpha) 0,927’dir.

Verilerin Çözümlemesi

4. Sınıf ilkökul öğrencilerden Tutum Ölçeği ile toplanan verilerin tümü, IBM SPSS 24.0 istatistik paket programı ile çözümlemeye tabi tutulmuştur.

Çalışma için deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerden elde edilen verilerin çözümüne geçilmeden önce, bu verilerin ölçme araçlarında belirlenen sınırlar içinde olup olmadığı, hatalar ve ciddi oranda eksiklikler barındırıp barındırmadığı kontrol edilmiş, öğrencilerin tutum ölçeği normallik dağılımlarına uygun olarak fark testlerine karar verilmiştir. Buna göre;

1. Öğrencilerin, tutum ölçeğinden aldıkları puanları özetlemek amacıyla aritmetik ortalamaları ($\bar{X}$) ile standart sapma (ss) değerleri hesaplanmıştır.
2. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin, Müzik Dersi Tutum Ölçeği puanlarına göre denkliklerini araştırmak üzere bağımsız gruplar *t* testi kullanılmıştır.
3. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin, Müzik Dersi Başarı Ölçeği son-test puanlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere bağımsız gruplar *t* testi kullanılmıştır.

4. Deney grubu öğrencilerinin ve kontrol grubu öğrencilerinin, Müzik Dersi Tutum Ölçeği son-test (grup içi farklılıkları) puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere ilişkili (bağımlı) gruplar *t* testi kullanılmıştır.
5. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin, Müzik Dersi Tutum Ölçeği son-test puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere non-parametrik bağımsız gruplar Mann-Whitney *U* testi kullanılmıştır.
6. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin, Müzik Dersi Tutum Ölçeği son-test puanlarının cinsiyete göre (grup ile cinsiyet etkileşiminin) anlamlı fark gösterip göstermediği incelemek üzere iki-yönlü varyans analizi (two-way ANOVA) uygulanmıştır.

Tüm istatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Aşağıda, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum ölçeği son-test puanları aşağıda incelenmiştir.

Tablo 3. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanlarına ilişkin betimsel istatistikler (N=80)

Madde	Deney G.		Kontrol G.	
	$\bar{X}$	ss	$\bar{X}$	ss
01. Müzik dersini severim.	4,75	0,44	4,15	1,03
02. Müzik dersinin hiçbir zaman boş geçmesini istemem.	4,68	0,47	3,85	1,05
03. Müzik öğretmenimin verdiği ödevleri zamanında yaparım.	4,55	0,68	3,80	1,20
04. Müzik dersinde şarkı söylerken kendimi şarkıya hiç veremem.	1,75	0,98	1,88	1,04
05. Müzik dersi eğlenceli bir derstir.	4,88	0,34	4,05	1,06
06. Müzik dersinde öğrendiklerimi severim.	4,68	0,62	3,83	1,04
07. Müzik derslerinde müzik yeteneğimin geliştiğini hissedirim.	4,65	0,53	3,70	1,27
08. Müzik dersinde tüm ilgimi derse veremem.	1,52	0,78	2,18	1,24
09. Müzik derslerine zorunlu olmasam girmek istemem.	1,33	0,66	2,15	1,31
10. Müzik dersinde yapılan tüm etkinliklerden hoşlanırım.	4,83	0,39	3,55	1,36
11. Dördüncü sınıftan sonra okulda müzik dersi verilmesini istemem.	1,30	0,46	2,10	1,28

12. Müzik dersinin olduğu gün sevinçli olurum.	4,70	0,46	4,03	1,05
13. Müzik dersleri bende müzikle ilgili bir şeyler yaratmak için istek uyandırır.	4,42	0,75	3,32	1,23
14. Müzik derslerinin kaldırılmasını isterim.	1,13	0,34	1,80	1,18
15. Müzik dersinde ruhsal ve bedensel olarak rahatlarım.	4,10	1,01	3,68	1,12
16. Müzik derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım.	1,47	0,96	2,28	1,36
17. Müzik dersi en sevdiğim dersler arasında yer alır.	4,70	0,52	3,72	1,36
18. Müzik dersine katılmaktan hoşnut değilim.	1,30	0,61	2,18	1,24
19. Müzik öğretmenim dersi zevkli hale getirir.	4,98	0,16	4,07	1,23
20. Müzik dersinde çalıp söylediğimiz şarkılar ilgimi çekmez.	1,58	0,75	2,07	1,46
Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	4,63	0,30	3,86	0,73

Şekil 1 Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği son-test puanlarına ilişkin grafik

Tablo 3 ve Şekil 1’de araştırmaya katılan deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği maddeleri ve genelinden aldıkları son-test ortalama puanlar verilmiştir. Ölçek, araştırmada müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanına ait teorik bilgilerin deney grubunda yer alan öğrencilere yaratıcı drama yöntemine göre uygulanan etkinliklerle ile kontrol grubunda yer alan öğrencilere ise geleneksel öğretim yöntemine göre yapılan etkinlikler sonrası ve sadece son-test olarak uygulanmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde, yapılan çalışmadan sonra deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik genel tutumlarının çok olumlu ($4,63 \pm 0,30$ ‘Çok olumlu/kesinlikle katılıyorum düzeyde), kontrol grubu öğrencilerinin tutumlarının ise olumlu ($3,6 \pm 0,73$ ‘Olumlu/Katılıyorum düzeyde) olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin ölçek maddelerine ilişkin katılım düzeyleri de bu genel tutuma uygun bir eğilim göstermektedir. Hem deney hem de kontrol grubu öğrencilerinin olumlu ifadelerle katılımları yüksek, olumsuz maddelere (Madde 4, 8, 9, 11, 14, 16, 18 ve 20) katılım düzeyleri ise düşük düzeyde gerçekleşmiştir.

Deney grubu öğrencileri olumlu maddelerden/ifadelerden en çok 19. ifade; Müzik öğretmenim dersi zevkli hale getirir (Özmenteş, 2006), (4,9 ±0,16 ‘Çok olumlu/kesinlikle katılıyorum düzeyde) ifadesine ve en az 15. ifade; Müzik dersinde ruhsal ve bedensel olarak rahatlarım (Özmenteş, 2006), (4,10±1,01 ‘Olumlu/katılıyorum düzeyde) katılırken olumsuz ifadelerden ise en çok 04. ifade; Müzik dersinde şarkı söylerken kendimi şarkıya hiç veremem (Özmenteş, 2006), (1,75±0,9 ‘Çok olumsuz/kesinlikle katılmıyorum düzeyde) ifadesine ve en az 14. ifade; Müzik derslerinin kaldırılmasını isterim (Özmenteş, 2006), (1,13±0,34 ‘Çok olumsuz/kesinlikle katılmıyorum düzeyde) katılmaktadır. Sonuç olarak, deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının, yapılan yaratıcı drama etkinlikleri sonrası yüksek düzeyde olumlu olduğu söylenebilir.

Kontrol grubu öğrencileri ise olumlu maddelerden/ifadelerden en çok 1. ifade; Müzik dersini severim (Özmenteş, 2006), (4,15±1,03 ‘Olumlu/katılıyorum düzeyde) ifadesine ve en az 14. ifade; Müzik derslerinin kaldırılmasını isterim (Özmenteş, 2006), (1, 0±1,1 ‘Çok olumsuz/kesinlikle katılmıyorum düzeyde) katılırken olumsuz ifadelerden ise en çok 16. ifade; Müzik derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım (Özmenteş, 2006), (2,2 ±1,16 ‘Olumsuz/katılmıyorum düzeyde) ifadesine ve en az 4. ifade; Müzik dersinde şarkı söylerken kendimi şarkıya hiç veremem (Özmenteş, 2006), (1, ±1,04 ‘Olumsuz/katılmıyorum düzeyde) katılmaktadır. Sonuç olarak, kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının, uygulanan geleneksel öğretim yöntemi etkinlikleri sonrası çok yüksek düzeyde olmasa da olumlu olduğu söylenebilir.

Tüm sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının genelde çok olumlu olduğu, kontrol grubu öğrencilerinin ise en üst düzeyde olmasa da olumlu düzeyde olduğu söylenebilir.

2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Aşağıda, araştırmaya katılan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarına ilişkin yapılan karşılaştırma analizleri sunulmuştur.

Tablo 4. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin *t* testi

Puan	Grup	Betimsel İst.			<i>t</i> testi			Etki (<i>d</i>)
		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	
Müzik Dersine Yönelik Tutum	Deney grubu	40	4,63	0,30	6,19	78	0,000***	1,38
	Kontrol grubu	40	3,86	0,73				

****p*<.001

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları son-test (deney grubu ile yaratıcı drama yöntemine göre yapılan etkinlikler, kontrol grubu ile geleneksel öğretim etkinlikleri uygulaması sonrası) puanları arasında anlamlı fark olup olmadığı bağımsız gruplar (ilişkisiz gruplar) *t* testi ile incelenmiş ve test sonucuna göre deney grubu öğrencileri lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur [*t* (78)=6,19; *p*<.001] (Tablo 4). Öğrencilerin son-

teste ait ortalama puanları incelendiğinde, yaratıcı drama yöntemine göre yapılan etkinlikler uygulanmasından sonra deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının, geleneksel yöntemle öğrenim gören kontrol grubu öğrencilerinde daha olumlu (yüksek düzeyde) olduğu görülmektedir (Deney Grubu=4,63; Kontrol Grubu=3,86). Deney grubu öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları ‘çok olumlu’ düzeydeyken, kontrol grubu öğrencilerinin ‘olumlu’ düzeydedir. Etki düzeyine bakıldığında, öğretim yönteminin müzik dersine yönelik tutum üzerindeki etkisinin ‘çok büyük’ derecede olduğu ($d=1,38$) görülmektedir.

3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum ölçeği son-test puanlarında cinsiyete göre farklılaşma olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Tablo 5. Deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi

Puan	Cinsiyet	Betimsel			Mann-Whitney			Etki (d)
		n	Sıra Ort.	Sıralar Top.	U	Z	p	
Müzik Dersine Yönelik Tutum	Kız	20	19,93	398,50	188,50	-0,31	0,755	0,10
	Erkek	20	21,08	421,50				

Deney grubu öğrencilerinin yaratıcı drama yöntemine göre uygulanan etkinlikler sonrası (son-test) müzik dersine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği non-parametrik bağımsız gruplar Man-Whitney U testi ile incelenmiş ve sonuçları Tablo 5’de özetlenmiştir. Buna göre, deney grubu öğrencilerinin son-test tutum puanları cinsiyetlerine bağlı olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($U=188,50$; $p=0,755$) ($p>.05$). Kız (Sıra Ortalaması $K_{1Z}=19,93$) ve erkek (Sıra Ortalaması $Erkek=21,08$) öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum sıra ortalaması puanlarına bakıldığında birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle, yaratıcı drama etkinlikleri sonrası kız ve erkek öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları (puanları) benzerdir. Yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin cinsiyetine bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumları üzerindeki etkisini (effect size) belirlemek üzere Cohen’s d hesaplanmış ve etkinin ‘küçük derecede’ olduğu ($d=0,10$) bulunmuştur.

4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum ölçeği son-test puanlarında cinsiyete göre farklılaşma olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Tablo 6. Kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi

Puan	Cinsiyet	Betimsel			Mann-Whitney			Etki
		<i>n</i>	Sıra Ort.	Sıralar Top.	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>	
Müzik Dersine Yönelik Tutum	Kız	19	25,26	480,00	109,00	-2,45	0,014*	0,84
	Erkek	21	16,19	340,00				

* $p < .05$

Kontrol grubu öğrencilerinin, geleneksel öğretim yöntemine göre uygulanan etkinlikler sonrası (son-test) müzik dersine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine bağlı olarak kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($U=109,00$; $p=0,014$) (Tablo 6). Kız (Sıra Ortalaması $K_{1Z}=25,26$) ve erkek (Sıra Ortalaması $Erkek=16,19$) öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını gösterir sıra ortalaması puanları erkek öğrencilerden anlamlı bir şekilde daha yüksektir/olumludur. Geleneksel öğretim yönteminin, kontrol grubu öğrencilerinin cinsiyetine bağlı olarak müzik dersine yönelik tutumu üzerindeki etkisinin (effect size) ise ‘çok büyük’ derecede olduğu ($d=0,84$) bulunmuştur.

5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum ölçeği son-test puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Cinsiyet alt gruplarına göre deney ve kontrol gruplarında yer alan 4. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin karşılaştırılmasını yapmak üzere iki-yönlü ANOVA testi uygulanmış ve sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 7. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanlarının cinsiyete göre betimsel istatistikleri

Grup	Cinsiyet	Betimsel İstatistikler		
		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>
Deney grubu	Kız	20	4,60	0,35
	Erkek	20	4,65	0,26
	Toplam	40	4,63	0,30
Kontrol grubu	Kız	19	4,15	0,67

	Erkek	21	3,59	0,68
	Toplam	40	3,86	0,73
Toplam	Kız	39	4,38	0,57
	Erkek	41	4,11	0,75
	Toplam	80	4,24	0,68

Tablo 8. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin cinsiyete göre müzik dersine yönelik tutum son puanlarının incelenmesine ilişkin iki yönlü ANOVA sonuçları

Değişken	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p	η^2
Sabit	1442,04	1	1442,04	5232,71	0,000***	0,99
Grup	11,41	1	11,41	41,41	0,000***	0,35
Cinsiyet	1,31	1	1,31	4,75	0,032*	0,06
Grup*Cinsiyet	1,90	1	1,90	6,90	0,010*	0,08
Hata	20,94	76	0,28			

Bağımlı Değişken: Müzik Dersine Yönelik Tutum

* $p < .05$, *** $p < .001$

Şekil 2 Cinsiyet ve grup değişkenlerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanları üzerindeki etkileşimi grafiği

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarına ilişkin son- test puanlarının cinsiyete göre betimsel istatistikleri Tablo 7 ve puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren iki-yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 8 ve Şekil 2’de sunulmuştur.

Tablo 8’den de görüleceği üzere, öğrencilerin cinsiyeti ile deney (yaratıcı drama yöntemi) veya kontrol (geleneksel yöntem) grubunda yer almalarının müzik dersine yönelik tutum son- test puanı üzerindeki ortak etkisi (Grup*Cinsiyet) anlamlı bulunmuştur ($F(1, 76)=6,90$; $p=0,010$). Diğer bir deyişle, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanı düzeyleri cinsiyete bağlı olarak farklılık göstermektedir. Tablo 7 ve Grafik 2’den de görüleceği üzere, özellikle kontrol grubunda yer alan kız öğrencilerin tutum puanları ile erkek öğrencilerin tutum puanları arasında, kız öğrenciler lehine anlamlı fark vardır. Grup ve cinsiyet değişkenlerinin etkileşiminin müzik dersine yönelik tutumları üzerindeki etkisine bakıldığında bu etkinin ‘orta derecede’ olduğu ($\eta^2=0,08$) ve toplam varyansın %8,0’ini açıkladığı görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, araştırma bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlar tartışılmış ve yorumlanmıştır. Tartışma ve yorumlar araştırmanın alt problemlerine uygun olarak ve sırasıyla yapılmıştır. Araştırmayla ilgili ulaşılan sonuçlar ve yorumlar şu şekildedir:

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puan düzeylerindeki artış, her iki grubun da tutumlarının olumlu olmasıyla birlikte deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları kontrol grubuna göre daha olumlu düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Fen ve Teknoloji, Matematik, Tarih derslerinde yapılan benzer çalışmalarda ve derslerde işlenen bazı konu alanlarında yapılan çalışmalarda da öğrencilerin tutumları üzerindeki etkisinin olumlu olduğu, öğrenciyi aktif kıldığı ve tutumları üzerinde pozitif etki yarattığı tespit edilmiştir (Çam vd., 2009; Fırat, 2017; Özsoy, 2003; Şahin, 2018).

Ayrıca Özbey (2017) Türkiye’de drama yöntemiyle yapılan çalışmalar üzerindeki araştırmasında, drama yönteminin akademik başarı, kalıcılık, motivasyon ve sosyal beceri üzerinde pozitif ve güçlü yönde etkisi olduğu ve tutum üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunu tespit etmiştir. Yapılan çalışmaların, bu çalışmayla benzer sonucu göstermiş olduğu ve bu çalışmayı destekleyici özellik gösterdiği söylenebilir.

2. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum testi son- test puanlarında olumlu yönde değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Deney grubu öğrencilerinde çok olumlu, kontrol grubu öğrencilerinde de olumlu artış gösterdiği saptanmıştır.

Türkçe, Resim- İş, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde, yapılan benzer çalışma sonuçlarında da öğrencilerin tutumlarının, yaratıcı drama yöntemiyle işlenen ders sonrası olumlu yönde arttığı saptanmıştır (Bağatır, 2008; Kara, 2010; Yoğurtçu, 2015). Yaratıcı drama yönteminin eğlenceli ve oynusu yapısı, oyun çağındaki çocukların ilgilerini çok çekmektedir. Derse ve öğretilen bilgilere odaklanmalarını, motive olmalarını sağlamaktadır. Bu sebeple tutumlar üzerinde etkisinin yüksek olduğu söylenebilir.

3. Deney grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanları cinsiyete göre değişiklik göstermediği saptanmıştır.

Yapılan araştırmalardan ulaşılabilen çalışmalar arasında, drama yöntemiyle işlenen derslerdeki tutum düzeyleri ölçümlerinde cinsiyet değişkenine göre bir değerlendirme yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin tutumlarının cinsiyete göre değişiklik gösterip göstermediği araştırılarak cinsiyetin tutum üzerinde etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kız ve erkek öğrenciler derse karşı benzer ilgi ve istekte oldukları saptanmıştır. Yaratıcı drama yönteminin tüm öğrencilerin tutumları üzerinde aynı etkiyi yaratması sebebiyle değişiklik yaşanmadığı tespit edilmiştir.

4. Kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanları cinsiyete göre bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre tutumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmalardan ulaşılabilen çalışmalar arasında, geleneksel yöntemle işlenen derslerdeki tutum düzeyleri ölçümlerinde cinsiyet değişkenine göre bir değerlendirme yapılmamıştır. Bu çalışmada öğrencilerin tutumlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır ve kontrol grubunda kız öğrencilerin son-test tutum puanlarında erkek öğrencilere göre daha olumlu düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre geleneksel yöntemle işlenen ders sürecinde, aynı sabrı ve aynı ilgiyi gösteremedikleri bunun da tutumları üzerinde olumsuz yönde etki ettiği söylenebilir.

5. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum son-test puanları incelenmiş olup bu puanlar arasında cinsiyete göre, olumlu etkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu olumlu etkinin, kontrol grubunda olan kız öğrenciler lehine değişim gösterdiği saptanmıştır.

Yapılan araştırmalardan ulaşılabilen çalışmalar arasında, drama yöntemi ve geleneksel yöntemle işlenen derslerin tutum düzeyleri ölçümlerinde cinsiyet değişkenine göre bir değerlendirme yapılmamıştır. Bu çalışmada gruplar arasında cinsiyete göre değişiklik gösterip göstermediği araştırılarak, kontrol grubundaki kız öğrencilerin tutumlarının aynı gruptaki erkek öğrencilere göre daha olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Deney grubundaki kız ve erkek öğrencilerin, yaratıcı drama yönteminin ilgi çekmesinden dolayı aynı olumlu tutumu gösterdikleri ve cinsiyetler arasında fark ortaya çıkmadığı saptanmıştır. Geleneksel yöntemle ders işlenen kontrol grubundaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutumlarının daha olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir.

Yürütülen araştırma ve incelenen ilgili yayınlarla karşılaştırıldığında ölçülmek istenen amaca yönelik olumlu sonuçlar elde edildiği söylenebilir. Başka alanlarda yaratıcı drama yönteminin kullanılması ve o alanlarda da olumlu sonuç elde edilmesi, bu çalışmayla benzer özellikleri ve sonuçları göstermesi bakımından çalışmayı desteklemektedir. Yaratıcı drama yönteminin, hedeflenen amaç için uygun olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Arslan, A. ve Tenköğlu, T. (2007). Sınıf öğretmenlerinin müzik algılarının öğrencilerin müziğe ilişkin tutumlarına etkisi. Ş. Yaşar (Ed.), *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* (s.265-269). Anadolu Üniversitesi.
- Ayata, E. ve Aşkın C. (2008). Müziğin beynin bilişsel fonksiyonlarına olan etkisi. *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi*, 5(2), 13- 22.
- Aytaş, G. (2010). Yaratıcı Drama. *İstanbul Eğitim ve Kültür Dergisi*. 1, 1-80

- Bağatır, R. D. (2008). *Drama öğretim yönteminin resim- iş bölümü öğrencilerinin mesleki tutum ve başarılarına etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çam, F., Özkan, E. ve Avıncı İ. (2009). Fen ve teknoloji dersinde drama yönteminin akademik başarı ve derse karşı ilgi açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi: köy ve merkez okulları örneği. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 459- 483.
- Çevik, B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 95-100.
- Fırat, Ö. (2017). *Tarih öğretiminde drama yönteminin etkililiği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Heathcote, D. (1985). Improvisation. In Dorothy Heathcote. Liz Johnson and Cecily O'Neill(Ed.) *Collected writings on education and drama* (pp.44-8). Hutchinson.
- Kara, Ö. T. (2010). *Dramayla öykü oluşturma yönteminin ilköğretim ikinci kademe türkçe öğretimine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017). Müzik dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6.ve7.sınıflar).https://can.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_08/25130126_MYzik_Dersi_YYretim_ProgramY.pdf,
- Okvuran, A. (2002). Dramanın öğretimi ve dramaya dayalı öğrenme. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 1(1), 115-131.
- Özbey, Ö. F. (2017). *Türkiye’de drama yöntemiyle yapılan çalışmaların etkililiğinin incelenmesi: bir meta analiz çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özmenteş G. (2006). Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Elementary Education Online*, 5(1), 23-29.
- Özsoy, N. (2003). İlköğretim matematik derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılması. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 112-119
- Peker, Ş. (2015). *Yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama tekniklerinden özel mülkiyet tekniğinin yaratıcı yazma yaklaşımı ile karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Radocy, R. E., ve Boyle, J. D. (2012). *Psychological foundations of musical behavior*. Charles C Thomas Publisher.
- Sezgin, B. (2015). *Oyun- tiyatro- drama ilişkisi kuram ve uygulama*. İstanbul Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu Yayınları
- Şahin, T. G. (2018). *Hikâyesi olan deyimlerin drama yöntemiyle öğretilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Evrensel Müzik Evi

- Üstündağ, T. (1998). Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi dersinin öğretiminde yaratıcı dramanın erişkiye ve derse yönelik öğrenci tutumlarına etkisi . Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 14(14),133-138.
- Yazıcı, D. (2017). Müziğin insan beyni üzerindeki etkisi. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 3(1), 88-103.
- Yoğurtçu, M. (2015). *Ortaokul din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde uygulanan yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin din kültürü ve ahlak bilgisi dersine karşı tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.